

Kıskançlık

Ömer Seyfettin

Kıskançlık — Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin 1920 yılında öldü. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca eserin özgün metni kamu malıdır.

Metin, Vikikaynak (tr.wikisource.org) aktarımından alınmıştır:

<https://tr.wikisource.org/w/index.php?title=Kıskançlık&oldid=140779> (revizyon 140779). Bu aktarım Creative Commons Atıf-AynıLisanslaPaylaş 4.0 (CC BY-SA 4.0) lisansı ile paylaşılır; bu PDF de aynı lisansla serbestçe paylaşılabilir.

pdfkitaphane.com

Ali Cânib'e "Adeta, ufacık bir çocukken yazıp da neşre cesaret edemediğim bu hikâyeyi, ölen annemin kitapları arasında buldum. Garip bir merakla okudum. Çok, ama pek çok beğendim. Eskiden niçin beğenmemişim de, bir tarafa atmışım? Şimdi niçin bu kadar beğeniyorum? Acaba zavallı anneciğimin şefkatini bana hatırlattığı için mi?

Her neyse... Sevgili Cânib'im, bugün en güzel bir eserim sandığım şu yazıyı işte sana ithaf ediyorum."

Ahmet Sühran Bey:

— O zaman ancak yirmi yaşında bulunuyordum, dedi.

Telgraf ve Posta Nezareti'nde büyük bir mevki sahibi olan babam, sefâhatime, rezaletime, çapkınlığıma dayanamadı. Annem, bir de büyükanneyle ihtiyar halamdan ibaret olan ailemle müzakere etti. Hepsi ittifak-ı ârâ ile beni dışarıya göndermeye karar verdiler. Yanya vilayetindeki müfettiş, babamın adamlarındanmış! O vilayette bir kasabaya gidecektim. Orada muhabere memuru olacaktım. Fikirlerince uslanacaktım. Bunu annem, gayet yumuşak bir lisanla:

— Çok zayıfladın... Hava tebdîli gibi bir şey... Hem memleket görürsün, hem kendini toplarsın. Hem de terakkî...

Mukaddemesini terennüm ederek hazırlanmaklığımı söyleyince şaşırdım.

— Gitmem, olamaz.

Diye mukavemete kalkmak istedimse de, annem, son kabahatimin babamda hâsıl ettiği müthiş tesiri anlatmaya başladı. Birkaç ay sonra mutlaka geri getirileceğimi, bunun için babama yalvaracağını, birçok yeminlerle vâdetti.

Ben, böyle vaade maade kanmazdım ama, galiba o tarafları görmek arzum da vardı.

— Peki, dedim, fakat üç aydan ziyâde durmam...

Bol bir harcırah... Dört yüz elli kuruş maaş... Bunlar iyi! Fakat sevgili, sefalı İstanbul'dan üç ay ayrılık... Beş sene vardı ki, İstanbul'dan dışarı çıkmamıştım. Doğma, büyüme vatanımmış gibi ısınmıştım. Lâkin her şey için, her türlü teselli insanda, hazırır. Babamın son memuriyeti olan Girit'ten dönerken uğradığımız iskelelerdeki manzaraları, eğlenceleri hatırlayarak:

— Şimdi çok eğlenirim. O zaman çocuktum.

Muhakemesiyle tatlı hülyalara düştüm. Evet ilk Beyrut, daha sonra Pire... Atina idi. Mora'yı dolaşarak Preveze'ye, oradan Yanya'ya, oradan da mahalli memuriyetim olan kasabaya gidecektim. Güzel seyahat!

Ailemle muhtasar bir veda... Babamın, yazılsa üç dört tabaka eser-i cedid kağıdı dolduracak olan kıymetli nasihatlerini aldıktan sonra vapura atladım. Selanik'te iki gün kaldık. Gecelerimin ikisinin de çalgılı, gürültülü bir evde geçtiğini söylemeye lüzum yok. Selanik'ten sonra biraz hastalandım. İzmir'de iki gün kalacaktık. "Paralarımı Atina'da yer, adamakıllı eğlenirim." düşüncesiyle burada eğlenmekten vazgeçtim. Bununla beraber sarıklı yolcular gibi geceleri de vapurda geçirmeye razı olamazdım. Bir otele indim. Akşam sofrada sakallı bir efendinin bana dikkatle baktığını hisseder gibi oldum. Hâsılı, uzun uzadıya meraka lüzum kalmadı. Bu efendi, yemekten sonra kahvelerimizi içerken ismimi sordu. Söyledikten sonra babamın kim olduğunu sordu. Onu da söyleyince, tuhaf bir hareketle elini ağzıma uzattı:

— Dayınızın elini öpünüz!

Dedi. Ben şaşaladım. Ama tanıdım. Bu tombul eli öperken küçüklüğümde bana Farisî gösteren nazık dayımın Acemistan sefaretinde kâtip olduğunu hatırlıyorum. Senede bir defa Muharrem'i tebrik eden mektupları gelirdi. Tuhaf tesadüf...

İstanbul'a dönüyormuş. Benden anneme, babama dair vâsf-ı terkîbîli sualler sordu. O gece saat üçe kadar Kordon'da bir kahvede oturduk, konuştuk. Otele geldiğimiz zaman yolculuğa mahsus o sarhoşluğa benzeyen ağır uyku göz kapaklarımı büzüyordu. Dayım birinci katta yatıyormuş. Odasının önüne gelince arkamı okşayarak:

— Allah rahatlık versin, oğlum, dedi, ben sabahları erken kalkamıyorum. Lütfen beni uyandır.

— Baş üstüne!

Diye ayrıldım. Odama çıktım. İşte bir gece sefâhatten vazgeçişim, bana nasıl kıymetli bir tesadüf kazandırmıştı! Yarın kalkan vapurla İstanbul'a gidecek olan dayımın benim için tasavvut edeceğine hiç şüphem yoktu.

.... Sabahleyin geç uyandım. Acele giyindim. Dayımın odasına indim. O da giyinmiş, fesini süpürüyordu. Benim girdiğimi aynanın içinden görünce döndü:

— Sabah-ı şerifler hayırlar olsun yavrum, bugün beni teşyî edeceksin ya!..

Dedi.

— Maaliftihar efendim.

Diye güldüm. Gözüme sarı topuzlu, demir karyolanın yanında bir şey ilişti... Beyaz bir kürk... Yahut... Bir köpek... Merakla yürüdüm. Yaklaşınca iki parlak siyah gözün bana baktığını gördüm. Bu ne köpekti, ne de kedi...

Gayr-i ihtyarî:

— A.. Ne güzel şey!

Deyiverdim. Dayım, süpürdüğü fesini itinakâr bir takayyütle başına koydu. Yanıma geldi:

— Hakikaten güzeldir, dedi, bu maymunu bana bir Hindli tüccar hediye vermişti. Gelirken brakmaya, satmaya kıyamadım.

Ben taacüp ettim:

— Bu maymun mu? Hiç beyaz maymun görmemiştim!

Nazik dayım güldü. Beyaz maymunu okşayarak:

— Hindistan'a mahsus bir nevi cins. Fevkalade zeki. Hem nadir.

Ben hayret ettikçe marifetlerini, oyunlarını, zekasına delalet eden hareketlerini anlattı. En sonunda:

— Bunu, sana yadigar vereceğim. Görüyorum, çok hoşuna gitti.

Dedi. Eyvah... Ben maymunu ne yapacaktım? Baş belası! Bari hazzetsem... Bembeyaz br şeydi. Yalnız tuhafıma gitmişti. Reddettim.

— İstemem.

Dedim. Nazik dayım, istemediğimi nezaketime veriyor, ısrarında devam ediyordu. Ne yapayım? Mecburen kabul etim. O gün dayım İstanbul'a gitti. Ben maymunla yalnız kaldım. Bu beyaz maymun dişiydi. O kadar güzeldi ki... Başka maymunlardaki abusluk yüzünde yoktu. Parlak beyaz tüyleri, ince beyaz ayakları pek sevimli, pek yumuşak görünüyordu. Koyu siyah gözleri o kadar tatlı bakıyordu ki... Kucağıma aldım. Pek munis, pek mûtiydi. Sevincinden geçiriyor gibi sedalar çıkarıyordu. Vapura geldiğimiz zaman bütün yolcuları şaşırtık. Benim gibi hiçbiri beyaz, böyle kedi gibi okşanmasını sever maymun görmemişti.

Pire'ye uğradığımız zaman, bu güzel maymunu satmak istedim. On liradan ziyâde veren olmadı. Tama ettim. Elden çıkarmaya karar verdim. Ne olacak, Yunan memleketi! İşte kimse, şu güzelim hayvana, fiyatını vermemişti. Artık yolculuğum, mahalli memuriyetime yaklaştıkça, rüyalaşüyor, hızlaşıyor gibiydi. Preveze'den, Yanya'dan geçtim, Telgrafhaneye geldim. Burası güzel bir yerdi. Bağlık, bahçelik... Uzaklar... Mavi dağlar... Sonra erguvanî dağlar.... Telgrafhanenin yüksek pencerelerinde tatlı bir rüzgar

çarpınırdı. Kasabanın hemen bütün ahalisi Rum'du. İlk günler, uzun sıkıntılar içinde, süzülüp geçtiler. Ben annemin:

— Üç aya kadar...

Vaadine zaten inanmadığımdan, uzunca bir hayata hazırlanarak hareketımı tanzim ettim. Benden evvelki memur galiba biraz feylesof meşrepmiş! Kirli odayı temizlettim. Koltuk pek kirli olduğundan üzerine bir kılıf yaptırdım. Ondan sonra başladım mektuplar yazmaya... Ara sıra da telgraflar...

Etraf telgrafçıları, telgrafla:

— Hoşgeldin!

Diyorlardı. Ben:

— Hoşbulduk...

Cevabına, muhabereyi uzatmamak için:

— Çok rahatsızım!

Yalanını da ilave ediyordum. Bu yalanı, onların gevezeliklerinden kurtulmak için uydurmuşken, daha beter yakalandım. Her sabah hepsi, hemen bütün kazaların telgrafçıları:

— Bugün iyi misin?

Diye soruyorlardı.

Bu telgrafçılık âlemi başka bir âlemdir. Makinenin başında yalnız bulunduğunuz halde, fersahlarla uzaktaki bir meslektaşınızla daimi bir temasta bulunursunuz. Birbirinizi görmeden bu temas o kadar sıkışır ki, o kadar büyür ki... Hatta bazen, birbirinize darılır, barışırsınız. Evvela isminizi, yaşınızı, evli misiniz, bekar mısınız gibi içinizi, dışınızı soran bir arkadaş, bir hafta sonra en teklifsiz muhiblerinizin soramayacağı şeyleri sorar.

Ben, bu hali bildiğim için, telgraf muhaberelerinde kısa cevaplar veriyor, onların gevezeliklerini soğuk bir ciddiyet içinde boğuyordum. Koltuğumun bulunduğu pencere gayet geniş bir bahar

muhitine açılıyordu. Saatlerce oradan bakardım. Sefâhatle, vakitsiz çapkınlıklarla yıpranan sıhhatim, yavaş yavaş yerine geliyordu. "Uyumayan genç, uyuyan ihtiyar hastadır" düsturunu hatırlayarak bol bol gelen uykulara mukavemet etmez, hemen koltuğumun üstünde dalar giderdim. Maymunum bana uslu, mutî bir arkadaşı. Her işime yarıyordu. Su işaret edersem su verirdi. Ben uyurken, gerek gündüz olsun, gerek gece, muhabere çanı çalınınca koşup uyandırırđı. Yine bir gün öğle yemeğinden sonra idi, hafif bir uykuya dalmıştım. Saçlarımın arasında belirsiz bir temas hissettim. Yavaşça gözlerimi açtım. Maymunum beni seviyordu. Saçlarımı okşuyordu. Bu küçük, zayıf, beyaz, yumuşak ellerin okşamasında garip bir tesir duyarak uyudum. Uyanınca, onu karşımda, gözlerini bana dikmiş, gördüm. Artık bu, her gün böyle idi. Beni okşar, sever, sonra karşıma geçer, uyurken beni seyrederdi.

Bir sabah yüzümü yıkamış... Pencereye dayanarak sisler altında titreyen uzaklara, güneşle parlayan bulutlara bakıyordum. Kapı birdenbire açıldı. Başımı çevirdim. Pek genç, pek güzel bir kız... Yalnız Rum kızlarına mahsus olan o serbest şuhlukla Rumca sordu:

— Muhabere memuru siz misiniz, Efendi?

Ben:

— Evet, dedim, ne yapacaksınız?

İhtiyar babasına buraya sağ ve salim geldiğine dair, tel vuracaktı. Telgrafı çekti. Kız o kadar serbestti ki... On dakika içinde on senelik laflar konuştuk. Babası Atina'da bakkalmış.. Kendisi Yanya'da teyzelerinin yanına misafir gelmiş, burada tebdîl-i hava yapacaktı. Matmazelin hoşuna gittiğimi hissettim.

— Burası çok iyidir ama, kalabalığa alıştığınız için canınız sıkılacak.

Deyiverdim. Pek çabuk dost olduk. Ertesi gün telgrafhanenin önünden geçerken selam verdim. Gülerek mukabele etti. Dostluğumuz ilerledi. Telgrafhanenin önündeki ağaçlıkta saatlerce beraber geziyorduk. İsmi Elen Teodor idi. Ne çok zekiydi, ne de aptal. ama son derece serbestti. Atina'da Fransızca öğrenmişti, edebiyatı, yalnız mektepte okuduğu Racine, Corneille, Fénelon'dan ibaret sanıyordu.

Bir akşam yine beraber, o gölgeliklerde havai, mânâsız şeyler konuşuyorduk. Maymunun bizden tarafa geldiğini gördük. O:

— Niçin geliyor?

Diye sordu. Ben:

— Bilmem, bakalım ne yapacak?

Dedim.

Maymunum eteğimden çekiyordu.

Bir sedası vardı ki, onu çıkarınca muhabere çanının çaldığını anlardım. O seda ile haykırdı.

— Bana müsaade, matmazel, alınacak telgraf var...

Diye ayrıldım. Küçük telgrafhaneye yaklaşırken maymunun pek memnun olduğunu görüyordum. Koşarak içeri girdim. Maymun gelmemiştir.

Makineyi yokladım, hiçbir taraftan işaret yok. Çingirak çalmıyordu. Öteye beriye sordum, hiçbiri beni çağırmaıdır.

Acaba maymun beni aldatmış mıydı?

Elen'in yanına gitmek için kapıdan çıkıyordum. Bir vâveylâ işittim. Uzaktan genç kızın yüzünü tutmuş olduğunu gördüm. Nefes nefese yanına koştum. Parmaklarının arasından kanlar çıkıyordu. Telaşla ne olduğunu sordum.

Canının acısından gözlerini kapamıştır:

— Maymun yüzümü yırttı!

Diye cevap verdi. Hemen ihtiyar doktora koştum. Elen'i evine götürdük. Bereket versin ki yarası ehemmiyetli değildi.

Maymuna ilk defa hiddetlendim. Meğerse bu hiddetim sonuncu olacaktı. Odama girince, onun, masamın altına girmiş, parlak, memnun bir nazarla bana baktığını gördüm. Bir köşede duran kalın bastonumu aldım. Şiddetle vurmaya başladım. O korkmuyor, ama sanki şaşıyordu. Öfkemi yenemedim. ensesinden tuttum. Hızla dışarı fırlattım. Yere düşünce bana öyle bir bakışla baktı ki... Hâlâ unutamam.

O gece kapıyı tırmaladığını, beni çağırıldığını duydum. Ses çıkarmadım. Ertesi gün kayboldu.

Üç gün görünmedi.

Dördüncü gün bir köylü:

— Su başında, kayaların arasında buldum.

Diye onu getirmişti. Lâkin nasıl, biliyor musunuz? Zayıf, hasta, pis, halsiz, perişan...

Mutlaka dört gündür bir şey yememiş olacaktı. En sevdiği fındıklardan verdim. Bakmadı bile... Gözlerini kapadı. Öğürmeye başladı. Sanılırdı ki ağlıyor... Hiddetim tamamıyla geçtiği için bu kıymetli yadigara acımaya başlamıştım. Zorla yedirmeye, can vermeye çalıştım.

Fakat inat etti. Yemedi. İçmedi. Nihayet on gün sonra öldü. Açlıkla intihar etti.

Zavallı nazik maymuncuk, beni kıskanmış, sonra hakaretimden müteessir olarak kendini öldürmüştü. Onun beyaz ölüsü karşısında, beyaz ellerinin, beyaz ayaklarının, beyaz başının mazlum bükülüşü karşısında, o vakte kadar hiç duymadığım bir teessürle ağlamak istedim. Saçlarımın arasında onun okşayışlarını duyar gibi oluyordum.

Beni hakikaten seven, okşayan bir el...

Aradan zamanlar, mukaddes hatıraların gamlı eserlerini dağıtarak, geçti. Ben ki, hâlâ kıskançlık nedir bilmem. Bu maymun deliliğini hatırlayınca garip bir elem duyarım.

Bazı münasebetsiz hisler vardır ki, hayvanlarda insanlardan şediddir! Mesela eşeklerdeki inat, köpeklerdeki sadakat, kedilerdeki nankörlük gibi...

Acaba kıskançlık da böyle bir şey mi?